

Κατηγορία: Συνεργασία Σχολείου –
Οικογένειας – Κοινότητας

Συμμετοχή των Γονέων

Εργαλειοθήκη
**Επιτυχημένες Μαθησιακές
Πρακτικές για την Ευημερία
Όλων των Παιδιών**

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΧΑΜΗΛΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΩΩΡΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ
ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Red Barnet, MHPSS Collaborative

Ευχαριστίες

Συντάκτες του παρόντος εγγράφου και εταίροι του έργου είναι οι εξής:

Πανεπιστήμιο του Deusto, Ισπανία (Συντονιστής του Έργου)

ΚΜΟΡ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας, Ελλάδα

Υπουργείο Παιδείας, Επιστημών και Καινοτομίας, Πορτογαλία

CESIE, Ιταλία

Πανεπιστήμιο του Δουβλίνου, Ιρλανδία

Red Barnet, MHPSS Collaborative, Δανία

Πανεπιστήμιο του Πόρτο, Πορτογαλία

Πανεπιστήμιο της Μάλτας, Μάλτα

Ευρωπαϊκή Ένωση Γονέων, Βέλγιο

Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι, Φινλανδία

Πανεπιστήμιο του Νιουκάσλ Απόν Τάιν (Newcastle Upon Tyne), Ηνωμένο Βασίλειο

© Copyright 2024

Η παρούσα εργασία διατίθεται με άδεια χρήσης Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY-NC-SA 4.0).

Ημερομηνία δημοσίευσης: 2024

Οι εικόνες χρησιμοποιήθηκαν με άδεια από το Shutterstock.com.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Έρευνας και Καινοτομίας «Ορίζοντας Ευρώπη» της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της Συμφωνίας Επιχορήγησης αριθ. 101061288. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συντάκτη/-κτών και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Έρευνας μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.

Κατηγορία: Συνεργασία Σχολείου - Οικογένειας - Κοινότητας

Εισαγωγή

Η εργαλειοθήκη «Επιτυχημένες Μαθησιακές Πρακτικές για την Ευημερία Όλων των Παιδιών» είναι ένας πρακτικός πόρος που δείχνει πώς μπορούν να δημιουργηθούν επιτυχημένα μαθησιακά περιβάλλοντα στις τάξεις, τα σχολεία και τις κοινότητες. Βοηθά τους/τις εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ντριες των σχολείων να αναπτύξουν αποτελεσματικούς χώρους μάθησης, οι οποίοι βελτιώνουν τις βασικές δεξιότητες, υποστηρίζουν τους/τις μαθητές/-τριες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και αναπτύσσουν τις κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες των παιδιών. Η εργαλειοθήκη βασίζεται σε είκοσι (20) μελέτες περίπτωσης από εννέα (9) ευρωπαϊκές χώρες και παρουσιάζει πρακτικές στρατηγικές που έχουν εφαρμοστεί σε πραγματικά σχολεία.

Οι εν λόγω μελέτες περίπτωσης προέρχονται από σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε όλη την Ευρώπη που βοήθησαν με επιτυχία μαθητές/-τριες με χαμηλές επιδόσεις και απέτρεψαν την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Η έρευνα διεξήχθη σε διάφορα σχολεία στην Πορτογαλία, την Ιρλανδία, τη Φινλανδία, τη Δανία, την Ισπανία, την Ελλάδα, την Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Μάλτα. Από αυτά τα σχολεία συγκεντρώσαμε συγκεκριμένες πρακτικές που βελτιώνουν τόσο την ακαδημαϊκή μάθηση όσο και την κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη.

Η εργαλειοθήκη οργανώνεται γύρω από πέντε (5) βασικούς τομείς επιτυχημένων μαθησιακών περιβαλλόντων:

Παιδαγωγικές
Προσγγίσεις

Αλληλεπίδραση Εκπαιδευτικών
και Μαθητών/-τριών

Συνεργασία μεταξύ
Συνομηλίκων

Συνεργασία Σχολείου -
Οικογένειας - Κοινότητας

Ευημερία και Υποστήριξη

Αν και κάθε εργαλείο τοποθετείται σε έναν από τους παραπάνω τομείς, πολλά εργαλεία λειτουργούν σε πολλούς τομείς. Για παράδειγμα, οι «Διαδραστικές Ομάδες» όχι μόνο βοηθούν τους/τις μαθητές/-τριες να εργάζονται μαζί, αλλά επίσης δημιουργούν συνδέσεις με την κοινότητα, ενισχύουν την ευημερία και βελτιώνουν τα ακαδημαϊκά αποτελέσματα.

Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό ότι τα πιο επιτυχημένα σχολεία χρησιμοποιούν πολλά εργαλεία ταυτόχρονα. Παρά το γεγονός ότι κάθε εργαλείο μπορεί να βοηθήσει από μόνο του, τα καλύτερα αποτελέσματα προκύπτουν από την αξιοποίηση και των πέντε (5) τομέων σε ολόκληρο το σχολείο. Σας συμβουλεύουμε να εξετάσετε τα τρέχοντα δυνατά σημεία και τους τομείς βελτίωσης του σχολείου σας για να μπορέσετε να επιλέξετε τα πιο χρήσιμα εργαλεία για την περίπτωσή σας.

Η παρούσα εργαλειοθήκη είναι διαθέσιμη ως διαδικτυακή πλατφόρμα σε επτά (7) γλώσσες: ισπανικά, πορτογαλικά, αγγλικά, φινλανδικά, μαλτέζικα, ελληνικά και ιταλικά. Όλα τα εργαλεία έχουν δοκιμαστεί προσεκτικά και έχουν αναπτυχθεί μέσω διαλογικής συνημιουργίας με σχεδόν 1.000 συμμετέχοντες/-χουσες στο έργο SCIREARLY, μεταξύ των οποίων προσωπικό σχολείων, μαθητές/-τριες, οικογένειες και μέλη της κοινότητας.

Μοιραζόμαστε επιτυχημένες πρακτικές από διαφορετικά μαθησιακά περιβάλλοντα με προσιτό τρόπο και εργαζόμαστε για τη δημιουργία σχολείων όπου όλα τα παιδιά μπορούν να ευδοκιμήσουν ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους.

Γλωσσάριο

Η ενότητα του γλωσσάριου είναι απαραίτητη σε αυτή την εργαλειοθήκη για την παροχή σαφών ορισμών των βασικών όρων και εννοιών, ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι/-λες οι χρήστες/-στριες, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών, των διευθυντών/-τριών σχολείων, των εμπειρογνομόνων εκπαίδευσης, των φορέων χάραξης πολιτικής και των μελών της κοινότητας, μπορούν να κατανοήσουν πλήρως και να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τις επιτυχημένες πρακτικές διδασκαλίας και μάθησης. Αυτή η ενότητα συμβάλλει στην κάλυψη τυχόν κενών στην ορολογία, καθώς και στη συνεπή κατανόηση διευκολύνοντας την εφαρμογή τεκμηριωμένων στρατηγικών και τη βελτίωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων των μαθητών/-τριών.

Διαλογική Διδασκαλία και Μάθηση

Η διαλογική διδασκαλία και μάθηση δίνει έμφαση στον διάλογο ως το πρωταρχικό μέσο για την επίτευξη κατανόησης, μάθησης και ανάπτυξης. Μια διαλογική προσέγγιση στη διδασκαλία και τη μάθηση στοχεύει στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος στο οποίο όλοι/-λες οι μαθητές/-τριες, οι εκπαιδευτικοί και άλλα μέλη της κοινότητας συμμετέχουν ενεργά σε έναν ουσιαστικό και με σεβασμό διάλογο. Ακολουθούν ορισμένες από τις βασικές αρχές της Διαλογικής Διδασκαλίας και Μάθησης:

Διασφάλιση ότι η φωνή όλων εκτιμάται εξίσου και ότι όλοι/-λες έχουν την ευκαιρία να συνεισφέρουν στον διάλογο. Αυτό ενθαρρύνει τις διαφορετικές απόψεις και βεβαιώνει ότι όλες οι φωνές ακούγονται.

Αναγνώριση και εκτίμηση του πολιτισμικού υπόβαθρου και των εμπειριών όλων των μαθητών/-τριών και των εκπαιδευτικών. Αυτό συμβάλλει στη δημιουργία ενός μαθησιακού περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς και με μεγαλύτερη κατανόηση.

Οι διαλογικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ μαθητών/-τριών, εκπαιδευτικών-μαθητών/-τριών και εντός της κοινότητας είναι προσανατολισμένες προς τον μετασχηματισμό του κοινωνικοπολιτισμικού πλαισίου και δημιουργούν βέλτιστες συνθήκες για μάθηση και ανάπτυξη.

Συνδημιουργία νοήματος και κατανόησης μέσω του διαλόγου μεταξύ μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών. Αυτή η συνεργατική διαδικασία συμβάλλει στην εμβάθυνση της κατανόησης και της διατήρησης των πληροφοριών.

Οικοδόμηση αισθήματος κοινότητας και αμοιβαίας υποστήριξης μεταξύ μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών. Η αρχή αυτή προάγει τη συνεργασία και τη συλλογική ευθύνη για τη μάθηση.

Σεβασμός και εκτίμηση των διαφορών μεταξύ μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών. Ο διάλογος θα πρέπει να γιορτάζει τη διαφορετικότητα και να τη χρησιμοποιεί ως πόρο μάθησης. Ενθαρρύνει την κριτική σκέψη και προτρέπει όλους/-λες να σκέφτονται σε βάθος και να αμφισβητούν τις παραδοχές.

Συναισθηματική Διάσταση

Αναγνωρίζει τη σημασία των ποιοτικών σχέσεων στη μάθηση. Οι επιτυχημένες πρακτικές δημιουργούν ένα υποστηρικτικό περιβάλλον στο οποίο οι μαθητές/-τριες και οι εκπαιδευτικοί αισθάνονται ασφαλείς, υποστηριζόμενοι/-νες και σίγουροι/-ρες ότι μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματα και τις εμπειρίες τους.

Αυθεντική Μάθηση

Διασφαλίζει ότι ο διάλογος και η μάθηση είναι συναφείς με τις εμπειρίες και τα πλαίσια της πραγματικής ζωής των μαθητών/-τριών και των εκπαιδευτικών. Αυτό καθιστά τη μάθηση πιο ουσιαστική και εφαρμόσιμη.

Διαγλωσσικότητα

Όταν ένα άτομο μιλάει σε μια γλώσσα, ενώ ένα άλλο άτομο απαντά σε μια άλλη.

Τάξεις Υποδοχής

Τάξεις στις οποίες τα παιδιά με άλλη μητρική γλώσσα φοιτούν σε ειδικές τάξεις όπου χρησιμοποιείται η διαγλωσσικότητα για να βοηθηθούν να μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής - με σκοπό να εισέλθουν στη γενική εκπαίδευση, καθώς αποκτούν γλωσσική επάρκεια.

Συμμετοχή των Γονέων

Επισκόπηση:

Η μελέτη περίπτωσης εκτυλίσσεται σε ένα κρατικό δημοτικό σχολείο που βρίσκεται στην περιοχή Inner Harbour της Μάλτας, μια περιοχή που χαρακτηρίζεται από ταχεία αστική ανάπτυξη και χαμηλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, παρά τη σημασία της ως οικονομικού και επιχειρηματικού κόμβου. Το σχολείο εξυπηρετεί έναν πληθυσμό που χαρακτηρίζεται από ιστορική μείωση των κατοίκων και μετατόπιση των κοινωνικοοικονομικών δημογραφικών στοιχείων, με ένα αξιοσημείωτο ποσοστό της κοινότητας να ζει σε κοινωνικές κατοικίες και να λαμβάνει κοινωνικά επιδόματα. Έχοντας πληθυσμό περίπου 150 μαθητών/-τριών, κυρίως Μαλτέζων, το σχολείο βρίσκεται σε μια κοινότητα όπου η εκπαίδευση επηρεάζεται από τις κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις της περιοχής, όπως τα υψηλότερα ποσοστά αναλφαβητισμού και ανεργίας σε σύγκριση με τους εθνικούς μέσους όρους. Παρά τα εμπόδια αυτά, το σχολείο έχει σημειώσει βελτίωση των ακαδημαϊκών επιδόσεων τα τελευταία χρόνια.

Σε αυτό το πλαίσιο, η συμμετοχή των γονέων και της κοινότητας είναι εξαιρετικά σημαντική. Την τελευταία πενταετία, οι συνεχείς και εστιασμένες προσπάθειες του σχολείου για την ανάπτυξη μιας κουλτούρας γονικής και κοινοτικής συμμετοχής αποτέλεσαν αξιόπιστο παράγοντα που συνέβαλε στην επιτυχία του σχολείου να καλύψει επαρκώς τις ολιστικές ανάγκες των μαθητών/-τριών του, συμπεριλαμβανομένων των ευάλωτων μαθητών/-τριών που προέρχονται από μειονεκτικό οικογενειακό περιβάλλον. Αυτές οι συλλογικές και συνεχείς προσπάθειες προσέλκυσαν αρχικά τη συμμετοχή λίγων γονέων – όμως, στη συνέχεια αναπτύχθηκε με συνεπή τρόπο μέχρι που έφτασε στη σημερινή πληρέστερη συμμετοχή των οικογενειών, όπου οι γονείς συμμετέχουν πλέον στις σχολικές δραστηριότητες και αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο σε συνεργασία με το σχολείο για να διασφαλιστεί η μάθηση και η ευημερία των παιδιών. Σκοπός της παρούσας μελέτης περίπτωσης είναι να εξετάσει τον ρόλο της συμμετοχής των γονέων και της κοινότητας στην ενίσχυση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων σε ένα κρατικό δημοτικό σχολείο που βρίσκεται σε μια περιοχή της Μάλτας με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, έχει ως στόχο να εξετάσει πώς το σχολείο καλλιεργεί τις σχέσεις με τις οικογένειες και την κοινότητα για να βελτιώσει τις επιδόσεις των μαθητών/-τριών παρά τις κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις.

Τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα αυτής της μελέτης περίπτωσης είναι τα εξής:

Βελτίωση της Δέσμευσης των Γονέων: Ανάπτυξη μιας ισχυρότερης, πιο συνεργατικής σχέσης μεταξύ του σχολείου και των οικογενειών, η οποία οδηγεί σε μεγαλύτερη συμμετοχή των γονέων στην εκπαίδευση.

Βελτίωση των Επιδόσεων των Μαθητών/-τριών και Μείωση των Απουσιών: Με την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ σπιτιού και σχολείου και τη συμμετοχή της κοινότητας, το σχολείο στοχεύει στη βελτίωση των ακαδημαϊκών αποτελεσμάτων των μαθητών/-τριών του και στη μείωση των ποσοστών απουσιασμού (absenteeism) των οικογενειών που έχουν την τάση να μην στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο.

Ενίσχυση της Υποστήριξης της Κοινότητας: Οικοδόμηση συνεργασιών με τοπικές οργανώσεις και επαγγελματίες για την παροχή πρόσθετων υποστηρικτικών υπηρεσιών, όπως μετασχολικά προγράμματα και κοινωνικές υπηρεσίες.

Σχολικό Περιβάλλον Χωρίς Αποκλεισμούς: Δημιουργία μιας φιλόξενης, συμπεριληπτικής σχολικής κουλτούρας που σέβεται τις κοινωνικοοικονομικές πραγματικότητες της κοινότητας και εμπλέκει ενεργά τους γονείς στις πρωτοβουλίες του σχολείου.

Βήματα Υλοποίησης:

Προετοιμασία:

Η επιτυχής υλοποίηση της συμμετοχής των γονέων και της κοινότητας στα σχολεία προϋποθέτει προσεκτική προετοιμασία και στοχευμένο σχεδιασμό από τους/τις διευθυντές/-ντριες των σχολείων. Αυτό ξεκινά με την οργάνωση του χρόνου και των πόρων στο σχολείο για τη δημιουργία ενός φιλόξενου περιβάλλοντος για τους γονείς διασφαλίζοντας ότι οι ανησυχίες τους αντιμετωπίζονται με σοβαρότητα. Η οικοδόμηση ανοικτών και αξιόπιστων διαύλων επικοινωνίας μεταξύ του σχολείου και των γονέων είναι απαραίτητη, γεγονός που απαιτεί επενδύσεις σε πόρους και ευκαιρίες για ουσιαστικό διάλογο. Ουπάρχουσες δομές που δημιουργούν εμπόδια στη συμμετοχή των γονέων και της κοινότητας αναλύονται και προσαρμόζονται τόσο σε επίπεδο κολεγίου όσο και σε επίπεδο σχολείου. Τα προληπτικά μέτρα για την αντιμετώπιση προκλήσεων, όπως ο απουσιασμός, περιλαμβάνουν εξατομικευμένη υποστήριξη, όπως επισκέψεις κατ' οίκον, ιδίως για οικογένειες που έχουν δυσκολίες λόγω χαμηλού μορφωτικού επιπέδου ή αρνητικών εμπειριών του παρελθόντος. Ο σχεδιασμός για την ανάπτυξη ικανοτήτων είναι επίσης κρίσιμης σημασίας και μπορεί να περιλαμβάνει εργαστήρια που αποσκοπούν στην ενδυνάμωση των γονέων, ώστε να στηρίζουν καλύτερα την εκπαίδευση των παιδιών τους.

Υλοποίηση:

Το σχολείο της μελέτης περίπτωσης διασφαλίζει την αποτελεσματική συμμετοχή των γονέων και της κοινότητας μέσω ποικίλων άρτια εφαρμοσμένων στρατηγικών που εστιάζουν στην οικοδόμηση σχέσεων, στην ανάπτυξη κοινών εκπαιδευτικών στόχων και στην αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων. Η ηγεσία του σχολείου προωθεί ένα ήθος ανοιχτότητας και συμπόνιας αναγνωρίζοντας και τιμώντας την ποικιλομορφία της τοπικής κοινότητας, ενώ παράλληλα διαθέτει πόρους για την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Οι κοινοτικές συνεργασίες στηρίζουν περαιτέρω το σχολείο παρέχοντας φροντιστήρια, μετασχολικά προγράμματα και κοινωνικές υπηρεσίες. Επιπλέον, τα εργαστήρια για γονείς, όπως τα μαθήματα γραμματισμού και επιμόρφωσης, συμβάλλουν στη βαθύτερη εμπλοκή των οικογενειών στη μάθηση των παιδιών τους. Ακόμη, το σχολείο επεκτείνει τις προσπάθειές του πέρα από την αίθουσα διδασκαλίας προσεγγίζοντας τις ευάλωτες ή απομονωμένες οικογένειες μέσω κατ' οίκον επισκέψεων και εξατομικευμένης υποστήριξης για την αντιμετώπιση των συστηματικών απουσιών. Τοπικά κοινοτικά προγράμματα και πρωτοβουλίες που βρίσκουν απήχηση στα ενδιαφέροντα των γονέων, όπως ειδικές ημέρες οικογένειας και εκδηλώσεις συνεργασίας (π.χ. το πρόγραμμα «υιοθέτησε μια γιαγιά»), ενθαρρύνουν την ολοένα και πιο ενεργή συμμετοχή των γονέων. Τέλος, το σχολείο δίνει το καλό παράδειγμα μέσω της οικοδόμησης ισχυρών σχέσεων μεταξύ του διδακτικού προσωπικού, της εμπλοκής των γονέων στον καθορισμό κοινών εκπαιδευτικών στόχων και της συνεργασίας με επαγγελματίες και εμπειρογνώμονες για τη διασφάλιση επιτυχημένων αποτελεσμάτων.

Παρακολούθηση και Αξιολόγηση:

Οι στρατηγικές για τη συμμετοχή των γονέων και της κοινότητας στο σχολείο της μελέτης περίπτωσης παρακολουθούνται και αξιολογούνται μέσω μιας δομημένης διαδικασίας που διασφαλίζει την αποτελεσματικότητά τους και οδηγεί στη βελτίωση της συμμετοχής της/ των οικογένειας/γονέων και της δέσμευσης της κοινότητας. Αυτό ξεκινά με τον καθορισμό SMART στόχων, όπως η αύξηση της γονικής παρουσίας κατά 20% εντός του επόμενου σχολικού έτους. Αναπτύσσεται ένα σαφές μοντέλο που συνδέει τις εισροές πόρων (χρηματοδότηση, προσωπικό, υλικά), τις δραστηριότητες (εργαστήρια, συναντήσεις, προγράμματα εθελοντών/-ντριών), τις εκροές (ποσοστά συμμετοχής σε συναντήσεις), τα αποτελέσματα (βελτιωμένη φοίτηση και απόδοση των μαθητών/-τριών) και τις μακροπρόθεσμες συνέπειες, όπως η βελτιωμένη ευημερία των μαθητών/-τριών και οι ακαδημαϊκές τους επιδόσεις. Η εμπλοκή των ενδιαφερόμενων μερών έχει κεντρικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία, με τη συμμετοχή γονέων, εκπαιδευτικών, διευθυντών/-ντριών σχολείων και μελών της κοινότητας μέσω ομάδων εστιασμένης συζήτησης (focus groups), ερευνών και συνεντεύξεων για τη συλλογή στοιχείων και τη δημιουργία ομοφωνίας. Παρακολουθούνται βασικοί δείκτες, όπως τα ποσοστά συμμετοχής, τα επίπεδα ικανοποίησης και τα αποτελέσματα των μαθητών/-τριών, και λαμβάνονται αποφάσεις βάσει δεδομένων με βάση αυτές τις πληροφορίες. Το σχολείο επικεντρώνεται, συν τοις άλλοις, στη διατήρηση επιτυχημένων πρωτοβουλιών και στη διερεύνηση τρόπων για την επέκταση αυτών των προγραμμάτων σε άλλα σχολεία συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στις εθνικές προσπάθειες βελτίωσης της εκπαίδευσης.

Παραδείγματα και Μελέτες Περίπτωσης:

Σε αυτή τη μελέτη περίπτωσης, ένα μικρό σχολείο της κοινότητας εφάρμοσε με επιτυχία μια σειρά στοχευμένων πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της μεγαλύτερης συμμετοχής των γονέων και της δέσμευσης της κοινότητας, με θετικά αποτελέσματα στη δέσμευση και τις επιδόσεις των μαθητών/-τριών. Η κινητήρια δύναμη πίσω από αυτές τις προσπάθειες ήταν η ισχυρή ηγεσία της Ανώτερης Ηγετικής Ομάδας (Senior Leadership Team-SLT), συμπεριλαμβανομένου/-νης του/της διευθυντή/-ντριας του σχολείου και των υποδιευθυντών/-ντριών, οι οποίοι/-ες έθεσαν τη συμμετοχή των γονέων και της κοινότητας ως βασική προτεραιότητα. Τα τελευταία πέντε χρόνια, το σχολείο έχει αναπτύξει ένα φιλόξενο και συμπεριληπτικό περιβάλλον ευθυγραμμίζοντας τις δραστηριότητες με τα ενδιαφέροντα και το πολιτισμικό υπόβαθρο των γονέων. Αυτό έχει αποδειχθεί καθοριστικό για τη σημαντική αύξηση της συμμετοχής σε συναντήσεις και εκδηλώσεις.

Μια βασική στρατηγική ήταν η χρήση προσβάσιμων και ανοικτών διαύλων επικοινωνίας διασφαλίζοντας ότι τόσο οι γονείς όσο και οι εκπαιδευτικοί βρίσκονται στην ίδια σελίδα όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς στόχους και τις αποφάσεις. Οι τακτικές ενημερώσεις, τα ενημερωτικά δελτία (newsletters) και οι συναντήσεις γονέων-εκπαιδευτικών χρησιμοποιούνται για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης ενθαρρύνοντας τους γονείς να συμμετέχουν πιο ενεργά στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Οι προσπάθειες αυτές έχουν σημειώσει επιτυχία, όπως σημείωσε ένας γονέας: «Όταν ζήτησα βοήθεια, όλοι με βοήθησαν. Το γεγονός ότι είναι ένα μικρό σχολείο βοηθάει πολύ σε αυτά τα πράγματα». Αυτό το αίσθημα κοινότητας, που ενισχύεται από την αποτελεσματική οικοδόμηση σχέσεων, έχει συμβάλει αποφασιστικά στη δημιουργία ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος για τις οικογένειες.

Το σχολείο, για να αντιμετωπίσει προκλήσεις, όπως η χαμηλή προσέλευση στις εκπαιδευτικές ομιλίες και τα εργαστήρια, διαφοροποίησε τις προσφορές του για να συμπεριλάβει πολιτισμικά συναφείς δραστηριότητες, ευέλικτες ώρες συναντήσεων και εκδηλώσεις με επίκεντρο την κοινότητα, όπως η δημοφιλής τόμπολα. Όπως παρατήρησε ένας/μία εκπαιδευτικός: «Εδώ, αν διοργανώσεις μια τόμπολα, έρχονται, αλλά αν κάνεις μια ομιλία για τους γονείς, λίγοι έρχονται, ίσως καμιά δεκαριά από όλο το σχολείο». Αυτή η διαπίστωση οδήγησε στη διοργάνωση εκδηλώσεων που βρίσκουν μεγαλύτερη απήχηση στα ενδιαφέροντα των γονέων, ενώ παράλληλα δημιουργούν ευκαιρίες για συμμετοχή στη σχολική ζωή. Το σχολείο έχει επίσης φιλοξενήσει προγράμματα φιλικά προς την οικογένεια, όπως εργαστήρια γραμματισμού και ημέρες «υιοθεσίας μιας γιαγιάς», τα οποία δίνουν τη δυνατότητα στους γονείς και τα παιδιά να συνεργαστούν με διασκεδαστικούς και ουσιαστικούς τρόπους ενισχύοντας περαιτέρω τη σύνδεση σχολείου-σπιτιού.

Παρά τις προκλήσεις, όπως η περιστασιακή αδιαφορία των γονέων ή οι προκαταλήψεις σχετικά με την αξία της εκπαίδευσης, το σχολείο συνέχισε να σημειώνει πρόοδο αντιμετωπίζοντας αυτές τις συμπεριφορές άμεσα. Η ανοικτή επικοινωνία και η εξατομικευμένη υποστήριξη ήταν το κλειδί για την υπέρβαση των εμποδίων. Για παράδειγμα, οι επισκέψεις στο σπίτι και οι κατ' ιδίαν συζητήσεις αξιοποιήθηκαν για την προσέγγιση οικογενειών που μπορεί να αισθάνονται αποκομμένες από το σχολείο βοηθώντας τις να κατανοήσουν πώς η συμμετοχή τους ωφελεί άμεσα τη μάθηση και τις μελλοντικές φιλοδοξίες των παιδιών τους. Οι γονείς είναι πλέον πιο πρόθυμοι να παρευρίσκονται σε σημαντικές σχολικές εκδηλώσεις και συναντήσεις, με αποτέλεσμα τη βελτίωση της παρουσίας και της συμμετοχής τόσο των μαθητών/-τριών όσο και των οικογενειών τους.

Μια άλλη πρόκληση ήταν τα παράπονα για υπερβολικό αριθμό εργασιών για το σπίτι και μη ισορροπημένο φόρτο εργασίας, οι οποίες προκάλεσαν άγχος στους/στις μαθητές/-τριες και ανησυχία στους γονείς. Το σχολείο ανταποκρίθηκε υιοθετώντας πιο εξατομικευμένες προσεγγίσεις για τον φόρτο εργασίας, εστιάζοντας στην ολιστική εκπαιδευτική πορεία των μαθητών/-τριών και μειώνοντας τις εργασίες για το σπίτι για να ενθαρρύνει τις θετικές οικογενειακές αλληλεπιδράσεις. Επιπλέον, η παρουσία νεοπροσληφθέντων/-φθισών ή ελλιπώς καταρτισμένων εκπαιδευτικών οδήγησε σε αμφιβολίες σχετικά με την επάρκειά τους, με αποτέλεσμα να πλήξει την εμπιστοσύνη των γονέων. Για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης, το σχολείο προωθεί την ανοιχτή επικοινωνία, τη διαφάνεια και χρησιμοποιεί πρακτικές καθοδήγησης και αναστοχασμού με στόχο να στηρίξει την ανάπτυξη του προσωπικού διασφαλίζοντας ευθυγράμμιση με το ήθος και τα πρότυπα διδασκαλίας του σχολείου.

Η δέσμευση της ηγετικής ομάδας να καλλιεργήσει μια κουλτούρα συνεργασίας και αμοιβαίας υποστήριξης μεταξύ του προσωπικού διαδραματίζει επίσης καθοριστικό ρόλο στην επιτυχία του σχολείου. Οι εκπαιδευτικοί αισθάνονται ότι υποστηρίζονται και αναγνωρίζονται από την SLT, γεγονός που τους/τις παρακινεί να εργάζονται συλλογικά για την επίτευξη κοινών εκπαιδευτικών στόχων. Όπως δήλωσε ένας/μία εκπαιδευτικός: «Ως μικρή κοινότητα, βλέπουμε τους εκπαιδευτικούς να συνεργάζονται καλά και αυτό αποτελεί παράδειγμα για τα παιδιά. Αν εμείς συνεργαζόμαστε καλά, θα συνεργάζονται κι αυτά καλά». Αυτό το συνεργατικό ήθος επεκτείνεται και στους γονείς ενισχύοντας τη σημασία της συνεργασίας προς όφελος των μαθητών/-τριών.

Η εστίαση του σχολείου στην παροχή εξατομικευμένων προγραμμάτων και στην αντιμετώπιση συστημικών προκλήσεων, όπως οι ελλείψεις εκπαιδευτικών, ήταν εξίσου σημαντική για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης επιτυχίας. Οι γονείς εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τις προσπάθειες της διεύθυνσης να παράσχει συμπεριληπτικά και προσβάσιμα προγράμματα, τα οποία ανταποκρίνονται σε ένα ευρύτερο φάσμα ενδιαφερόντων και αναγκών. Η προσέγγιση αυτή, σε συνδυασμό με τη συνεχή αξιολόγηση και την ανατροφοδότηση από τους γονείς, διασφαλίζει ότι οι πρωτοβουλίες παραμένουν σχετικές και αποτελεσματικές.

Οφέλη:

Βελτίωση της Ευημερίας και της Μάθησης των Μαθητών/-τριών: Η ολιστική προσέγγιση του σχολείου αναδεικνύει την ισχυρή σχέση μεταξύ της ευημερίας των μαθητών/-τριών και της ακαδημαϊκής επιτυχίας. Οι μαθητές/-τριες νιώθουν ασφάλεια, υποστήριξη και φροντίδα από τους/τις εκπαιδευτικούς τους δημιουργώντας ένα περιβάλλον που ευνοεί τη μάθηση. Η αίσθηση ασφάλειας και ευτυχίας στο σχολείο είναι θεμελιώδης για την ικανότητά τους να εστιάζουν στις ακαδημαϊκές εργασίες. Ένας εκπαιδευτικός τόνισε αυτόν τον αντίκτυπο λέγοντας ότι «αν συνεργαζόμαστε καλά, θα συνεργάζονται και αυτοί καλά» επισημαίνοντας το θετικό παράδειγμα που δίνουν οι εκπαιδευτικοί στους/στις μαθητές/-τριες.

Ενίσχυση της Επικοινωνίας και της Εμπιστοσύνης με τους Γονείς: Η αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ σχολείου και γονέων υπήρξε βασικός παράγοντας για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της συνεργασίας οδηγώντας σε βελτιωμένη δέσμευση και συμμετοχή των γονέων. Η ηγεσία του σχολείου εργάστηκε σκληρά για να δημιουργήσει ουσιαστικές αλληλεπιδράσεις με τους γονείς βοηθώντας τους να κατανοήσουν τη σημασία της συμμετοχής τους στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Ένας γονέας εξέφρασε την ικανοποίησή του λέγοντας το εξής: «Όταν ζήτησα βοήθεια, όλοι με βοήθησαν. Το γεγονός ότι είναι ένα μικρό σχολείο βοηθάει πολύ σε αυτά τα πράγματα».

Συνεργασία Μεταξύ Σχολείου, Γονέων και Μαθητών/-τριών: Η ισχυρή συνεργασία μεταξύ του σχολείου, των γονέων και των μαθητών/-τριών υπήρξε αναπόσπαστο κομμάτι της επιτυχίας των μαθητών/-τριών. Η ηγετική ομάδα συνεργάζεται στενά με τους γονείς για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και τη διατήρηση ανοιχτών γραμμών επικοινωνίας. Αυτή η συνεχής συνεργασία είναι απαραίτητη, καθώς οι κοινότητες αλλάζουν και νέοι/-ες μαθητές/-τριες και οικογένειες εντάσσονται στο σχολείο. Όπως σημείωσε ένας/μία υποδιευθυντής/-τρια: «Πιο συχνές και ουσιαστικές αλληλεπιδράσεις θα οδηγούσαν σε καλύτερα εκπαιδευτικά αποτελέσματα», αποδεικνύοντας τη σημασία της διατήρησης αυτής της συνεργασίας.

Αντιμετώπιση Συνεχιζόμενων Προκλήσεων: Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, το σχολείο αναγνωρίζει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις, όπως οι ελλείψεις εκπαιδευτικών, ο σχολικός εκφοβισμός και οι περιορισμένοι πόροι για τους/τις μαθητές/-τριες με πρόσθετες ανάγκες. Η ηγεσία έχει δεσμευτεί να αντιμετωπίσει αυτά τα ζητήματα κατανοώντας ότι απαιτείται συνεχής προσπάθεια για να διασφαλιστεί ότι όλοι/-λες οι μαθητές/-τριες θα αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους. Οι γονείς εκτιμούν τη διαφάνεια και την αφοσίωση του σχολείου στην επίλυση προβλημάτων, ακόμη και όταν εκφράζουν ανησυχίες για τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης.

Συμβουλές Επιτυχίας:

Εμπλέξτε τους Γονείς Νωρίς και Συχνά: Εμπλέξτε τους γονείς στις σχολικές δραστηριότητες από την αρχή του σχολικού έτους. Πραγματοποιήστε εργαστήρια ή συνεδρίες προσανατολισμού για να εξηγήσετε τους στόχους του σχολείου, τις προσδοκίες και τον τρόπο με τον οποίο οι γονείς μπορούν να συμμετέχουν στη μάθηση των παιδιών τους.

Ενθαρρύνετε τη Συνεργασία Γονέων-Εκπαιδευτικών: Δημιουργήστε ευκαιρίες για συνεργασία μέσω συναντήσεων καθορισμού στόχων στις οποίες τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι γονείς συμφωνούν στους εκπαιδευτικούς στόχους για τους/τις μαθητές/-τριες. Προωθήστε την από κοινού επίλυση προβλημάτων όταν προκύπτουν προκλήσεις εξασφαλίζοντας μια ενιαία προσέγγιση.

Διοργανώστε Πολιτισμικά Συναφείς Εκδηλώσεις: Σχεδιάστε σχολικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις που ανταποκρίνονται στην κουλτούρα και τις αξίες της κοινότητας. Για παράδειγμα, διοργανώστε τοπικές γιορτές, ημέρες πολιτισμικής εκτίμησης ή δραστηριότητες με επίκεντρο την οικογένεια που προσελκύουν περισσότερους γονείς στο σχολικό περιβάλλον.

Πρόσθετοι Πόροι:

<https://educationendowmentfoundation.org.uk/education-evidence/guidance-reports/supporting-parents>

Συμπέρασμα:

Αυτή η μελέτη περίπτωσης καταδεικνύει ότι η προώθηση της συμμετοχής των γονέων είναι μείζονος σημασίας για την ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών, της ευημερίας και των επιδόσεων των μαθητών/-τριών. Μέσω της ανοιχτής επικοινωνίας, των πολιτισμικά συναφών εκδηλώσεων, της εξατομικευμένης υποστήριξης και της στενής συνεργασίας μεταξύ γονέων, εκπαιδευτικών και σχολικών διευθυντών/-ντριών, τα σχολεία μπορούν να δημιουργήσουν ένα συμπεριληπτικό και υποστηρικτικό περιβάλλον στο οποίο οι μαθητές/-τριες θα ευδοκιμούν. Τα σχολεία, εστιάζοντας στην ευημερία τόσο των μαθητών/-τριών όσο και των εκπαιδευτικών, βελτιώνοντας συνεχώς τις πρακτικές μέσω των δεδομένων και αξιοποιώντας τους κοινοτικούς πόρους, μπορούν να οικοδομήσουν μόνιμες σχέσεις με τις οικογένειες. Η υιοθέτηση αυτών των στρατηγικών όχι μόνο ενισχύει την εκπαιδευτική εμπειρία, αλλά δημιουργεί συγχρόνως μια πιο συνεκτική, αφοσιωμένη σχολική κοινότητα στην οποία κάθε παιδί μπορεί να φτάσει και να ξεπεράσει τις δυνατότητές του.

**ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΧΑΜΗΛΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΩΡΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ
ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ**

Red Barnet, MHPSS Collaborative

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Έρευνας και Καινοτομίας «Ορίζοντας Ευρώπη» της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της Συμφωνίας Επιχορήγησης αριθ. 101061288. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συντάκτη/-κτών και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Έρευνας μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.